

2021-05-27

TJÄNSTESKRIVELSE
Dnr SOCN 2021/122

Socialnämnden

Drift av Nacka ungdomsmottagning

Förslag till beslut

1. Socialnämnden uppdrar åt Valfärd samhällsservice att överta driften av den psykosociala delen av Nackas ungdomsmottagning.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Sammanfattning av ärendet

Hösten 2020 antog kommunstyrelsen överenskommelsen mellan kommunerna i Stockholms län och Region Stockholm avseende uppdrag och samverkan på ungdomsmottagningarna i länet. I den juridiska granskningen framkom att det inte är möjligt att fortsätta driften av Nackas ungdomsmottagning i nuvarande form. Från 1 januari 2022 kommer kommunen att ha huvudmannansvar och arbetsgivaransvar för det psykosociala arbetet och kuratorerna.

Utifrån de förändrade förutsättningarna har övervägande gjorts kring vilken driftsform som är mest lämplig för den kommunala delen av Nacka Ungdomsmottagning. Driftsform genom egen regi, Valfärd samhällsservice, bedöms som mest lämpad. Att driva ungdomsmottagningen i egen regi ger större möjlighet till kontinuitet i lokal samverkan. En nära samverkan mellan olika verksamheter såsom Nacka Polarna, Första linjen mottagningen Horisonten och Nacka ungdomsmottagning ger synergieffekter och ökar effektiviteten vilket gagnar de unga i Nacka.

Ärendet

Bakgrund

Nacka kommun har sedan 1994 haft en ungdomsmottagning som drivits av Stockholms länsjukvårdsområde (SLSO). SLSO har haft huvudmannans- och arbetsgivaransvar. Nacka kommun har haft direktavtal där SLSO har ersatts ekonomiskt för att bedriva den psykosociala delen av arbetet som innefattar tre kurators tjänster.

Den 6 oktober 2020 fattade Kommunstyrelsen ett beslut om att driften av ungdomsmottagningen ska delas mellan kommun och region. Ett förtydligande av skälen till uppdelning finns i tjänsteskrivelsen, SOCN 2020/172.

Förändringen av huvudmannaskap har sin grund i att regionen inte får bedriva verksamhet som kommunen ansvarar för och som regleras av socialtjänstlagen. På motsvarande vis får inte kommunerna bedriva verksamhet som enligt hälso- och sjukvårdslagen enbart skall handhas av regionen.

Övergripande mål och vision för ungdomsmottagningar i Stockholm län

Ungdomsmottagningarna i Stockholm arbetar för ett samhälle där ungas psykosociala, sexuella och reproduktiva hälsa är god och där ungdomars rättigheter tillvaratas och respekteras. Uppdraget är att bland ungdomar främja en god och säker sexuell hälsa, stärka identitets- och personlighetsutveckling samt förebygga och tidigt upptäcka psykisk ohälsa och sociala problem. Uppdraget omfattar även att bedriva ett utåtriktat hälsofrämjande arbete.

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har gjort en nationell kartläggning av ungdomsmottagningarnas arbete där de definierat fyra förbättringsområden och förslag på vägar framåt för att stärka ungdomsmottagningarnas arbete.

De olika områdena är att tydliggöra uppdraget, utveckla strategier för ökad tillgänglighet, stärka kunskapsstyrningen och kunskapsutbytet samt förbättra samverkan mellan ungdomsmottagningarna och andra aktörer. Förslag på vägar framåt för att stärka samverkan är:¹

- Samordna lokala resurser
- Samordna olika aktörers insatser kring enskilda ungdomar
- Utveckla samverkan mellan skolan, inklusive elevhälsan

Nacka ungdomsmottagning

Nacka ungdomsmottagning ligger i Nacka forum och erbjuder hjälp och stöd till ungdomar i åldern 12 - 22 år. Nacka ungdomsmottagning är en välfungerande verksamhet med utvecklat samarbete med andra aktörer. På ungdomsmottagningen arbetar läkare, barnmorskor och kuratorer. Unga kan, på eget initiativ, få hjälp och stöd med frågor som rör kroppen, psykiska måendet, relationer, sex eller preventivmedel. På mottagningen arbetar tre heltidsanställda kuratorer.

Antal besök till kuratorerna har ökat kontinuerligt sedan år 2016. Under år 2020 hade kuratorerna 1485 besök varav 323 var unika individer. Av besökarna var 9,2% av manligt kön.

Ungdomsmottagningen bedriver även ett viktigt förebyggande arbete på både individ- och gruppnivå. De samverkar med olika insatser inom Valfärd samhällsservice, främst med första linjen mottagningarna exempelvis Horisonten samt med familjemottagningen. Andra samverkanspartners är skolan och ett projekt i Fisksätra som riktar sig till ungdomar.

I vilken regi ska ungdomsmottagningen drivas?

Att driva ungdomsmottagningen i den regi som är nu, det vill säga genom Stockholms länssjukvårdsområde (SLSO), är inte möjligt. Nacka kommun kommer till årsskiftet 2021/2022 ta över den psykosociala delen av ungdomsmottagningen, som innefattar tre kuratorstjänster. De avtalsformer som är möjliga för att driva verksamheten är kundval,

---

¹ Sveriges Kommuner och Landsting (2020)

upphandla verksamheten enligt lagen (2016:1145) om offentlig upphandling (LOU) eller avtal i egen regi (Välfärd samhällsservice).

Ungdomsmottagningens verksamhet bygger i hög grad på ett tvärprofessionellt arbete mellan i första hand barnmorska och kurator, men även mellan andra förekommande professioner på mottagningarna såsom läkare/gynekolog/venereolog, dietist, psykolog. Denna typ av verksamhet, som bygger på såväl medicinska som psykosociala insatser, ställer höga krav på tydliga uppdrag, samsyn och integrerade arbetssätt. Samverkan sker på olika nivåer, mellan Nacka kommun och regionen, mellan ungdomsmottagningen och närområdet och mellan förebyggande aktörer på både individ-och gruppnivå. Samverkan förutsätter stabilitet och kontinuitet i såväl region som kommun.

Kundval

Om Nacka kommun ska bedriva ungdomsmottagningen i samverkan med regionen måste kommunen kunna styra antal mottagningar och geografisk placering, vilket inte är förenligt med kundval. Inom kundvalet kan anordnare ansöka löpande om auktorisation vilket innebär att kommunen inte kan styra antal mottagningar eller geografisk placering av verksamheterna. Då inköp av tjänst rör en specifik, redan existerande verksamhet bedöms inte kundval vara den driftsform som passar.

Det finns inte heller något behov av att öka ungdomars möjlighet att göra egna val då unga redan idag kan gå till den ungdomsmottagning de önskar gå till oavsett geografisk placering.

Upphandling enligt lagen om offentlig upphandling (LOU)

En LOU- upphandling kan innehålla, hela uppdraget, det psykosociala och medicinska uppdraget, eller delar av uppdraget. Om hela uppdraget ska upphandlas krävs en gemensam upphandling med Region Stockholm, vilket idag inte är aktuellt.

Vid en upphandling enligt LOU kan kommunen ställa tydliga kvalitetskrav på leverantören såväl som krav kring geografisk placering. Att konkurrensutsätta inköp av en tjänst genom LOU-upphandling där flera aktörer kan lägga anbud skulle kunna innebära sänkta kostnader för tjänsten.

Vissa delar försvåras vid en LOU-upphandling som till exempel att ändra eller justera uppdraget efter lokala behov under ramavtalstiden. Avtalstiden är max fyra år, vilket inte ger de bästa förutsättningarna för kontinuitet i samverkan med bland annat skolor och andra samverkanspartner inom Nacka då nya utförare vart fjärde år innebär uppbrott i samverkan. Kontinuitet är även viktigt för att kunna bygga tillitsfulla relationer med ungdomarna.

Drift i egen regi, Välfärd samhällsservice

Välfärd samhällsservice är en väletablerad aktör för unga i Nacka. De har erfarenhet av att samarbeta med regionen då de har flera verksamheter som de driver tillsammans.

Välfärd samhällsservice erbjuder flera förebyggande verksamheter, såsom Polarna Nacka och förstalinjen mottagningar. Dessa samverkar idag med Nacka ungdomsmottagning. Att driva ungdomsmottagningen i egen regi skulle därför underlätta den redan etablerade samverkan i närområdet. Denna samverkan kan utvecklas och stärkas genom att verksamheterna organiseras under samma huvudman. Till exempel kan informations- och kunskapsutbytet mellan de olika verksamheterna underlättas.

Vid behov av lokala förändringar såsom ökat inflöde eller förändrade behov hos målgruppen har Välfärd samhällsservice möjlighet att snabbt anpassa resurser vilket gynnar målgruppen.

Enhetens bedömning

Utifrån övervägande av för- och nackdelar av olika driftsmöjligheter bedöms egen regi var den driftsform som är bäst lämpad. Välfärd samhällsservice har god förankring i närområdet vilket underlättar samverkan med andra lokala aktörer. Välfärd samhällsservice förebyggande verksamheter såsom Polarna och förstalinjen mottagningar samarbetar redan idag med Nacka ungdomsmottagning. En nära samverkan mellan dessa verksamheter ger synergieffekter och ökar effektiviteten vilket gagnar de unga vilket även ligger i linje med Sveriges Kommuner och Regioners förslag om att bland annat stärka samverkan mellan olika aktörers insatser.

Ekonomiska konsekvenser

Beslutet om delad drift av ungdomsmottagningen innebär högre kostnader för kommunens andel med cirka 300–400 tusen kronor jämfört med 2021 års kostnader. Förändringen av huvudmannaskap har sin grund i att ingen av huvudmännen kan överlåta sitt ansvar på den andra huvudmannen.

Kommunen ersätter SLSO för självkostnaden för Nackas andel av driften med 2 605 tusen kronor inklusive lokalkostnad för 2021. Cirka 6,9 procent avser ersättning för overhead, det vill säga ledning och administration.

Det uppdelade huvudmannaskapet innebär separata IT-system och att dokumentation sker i olika verksamhetssystem samt att Nacka kommun övertar ledningen av kuratorerna. Nacka kommun har högre administrativa kostnader och kostnader för ledningsöverbyggnad, Välfärd samhällsservice har också ett avkastningskrav på 2,5 procent. Det innebär att overhead-kostnaderna kommer att öka till att vara cirka 15 procent av kostnaden.

Konsekvenser för barn

Att Nacka kommun kan erbjuda sina ungdomar en ungdomsmottagning är ett led i att stödja ungdomars rätt till utveckling, hälsa och integritet. Nacka ungdomsmottagning arbetar med att nå ut till grupper av unga som inte själva söker sig till mottagningen vilket bidrar till en mer jämlik och jämställd hälsa.

Välfärd samhällsservice riktar sina verksamheter till olika områden i Nacka och kan underlätta att fler unga nås av information om mottagningen och att fler unga får ta del av deras resurser. Övergången till drift i egen regi kan på så sätt bidra till positiva konsekvenser för unga.

Caroline Andreasson
Enhetschef
Barn- och familjeenheten

Christina Sandahl
Kvalitetsutvecklare
Barn- och familjeenheten Kvalitet och stöd